

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О. Б. Жильцов
« 04 » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1345/18

(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2018 р.

Київ – 2018

Розробники: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка
Крюк Олександр Олексійович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка
Крюк Олександр Олексійович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

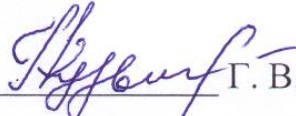
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

« ___ » _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Г. В. Кузьменко

Робочу програму перевірено
« ___ » _____ 2018 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20___ р., протокол № ___

На 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20___ р., протокол № ___

На 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20___ р., протокол № ___

На 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ___ » ___ 20___ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисциплін	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120			
Курс	1			
Семестр	1	2		
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1		
Обсяг кредитів	2	2		
Обсяг годин, в тому числі:	60	60		
Аудиторні	60	56		
Модульний контроль	-	-		
Семестровий контроль	-	-		
Самостійна робота	-	4		
Форма семестрового контролю	екзамен	-		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічний рисунок» є:

- відображення видимої(об'єктивної) реальності.
- засвоєння теоретичних та практичних знань з рисунку.
- вільне володіння технічними навичками.
- самоаналізу в навчальному процесі.
- розвиток образотворчого мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.

Знання з «Академічного рисунку» закріплюються в процесі виконання практичних робіт.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Академічний рисунок» є:

- навчитись виявляти характер та конструктивні особливості графічними зображувальними засобами на основі заданого натурного матеріалу;
- оволодіти засобами двох і трьохмірного зображення форм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого

		рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і обов'язків.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; готовність до самостійної розробки та реалізації авторських проєктів у галузі художньої діяльності; здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей в організації та виконанні оригінальних творчих проєктів у складі групи.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- різноманітних прийомів, методів роботи над практичними завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва;
- базових композиційних та графічних прийомів;
- поетапності процесу об'єктивного дослідження об'єктів в заданій системі просторового середовища;
- анатомічних закономірностей будови трьохмірних об'єктів та їх конструктивної побудови на двохмірній площині листа;
- пропорційності і співвідношень частин і цілого (поняття модуль і канон);
- ролі і місця рисунку в різних видах образотворчого мистецтва;
- основ перспективи і нарисної геометрії, як невід'ємних складових академічної грамоти, їх ролі у виявленні форм і об'єктів.

Практичні навички і вміння:

- відтворювати форми і об'єкти дійсності методом реалістичного рисування;
- компоувати задані об'єкти на площині листа;

- виконувати начерки різними графічними матеріалами;
- дотримуватись точних пропорцій та законів перспективи;
- виявляти характер, конструкцію та взаємозв'язок основних мас на основі постановки;
- аналізувати внутрішню структуру об'єктів засобами об'ємно просторової лінії та світлотіні;
- поєднувати форму і зміст, використовуючи контраст і нюанс, затемнення і висвітлення форми.
- основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, здійснення самостійної роботи студентів. вміти методично грамотно вести роботу.
- бачити форму цілісно.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 11	Уміння здійснювати індивідуальну та брати участь у колективній експозиційній, галерейній, музейній діяльності, створювати творчі проекти, метою яких є демонстрування мистецького потенціалу країни на міжнародній арені, ознайомлення з вітчизняним культурним спадком світової спільноти.
ПРН 13	Здатність розвивати в собі задатки керівника у співпраці з членами творчого колективу, спрямовувати діяльність команди на виконання поставлених завдань, досягнення задуму та мети мистецького проекту.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної

	діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Натюрморти з гіпсовими предметами							
Тема 1. Натюрморт з геометричними фігурами на тлі темних драперій при заданому освітленні.	20			20			
Тема 2. Натюрморт з геометричними фігурами та предметами побуту на тлі світлих драперій при заданому освітленні.	12			12			
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою розеткою та пом'ятою серветкою при заданому освітленні	12			12			
Тема 4. Натюрморт з гіпсовими вазами на локальному тлі з фрагментом пом'ятої драперії при заданому освітленні.	16			16			
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	60			60			
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
Усього	60			60			
Змістовий модуль II. Натюрморти на передачу матеріальності предметів							
Тема 1. Натюрморт з металевими предметами та скляною кулею на локальному тлі при заданому освітленні.	16			16			
Тема 2. Натюрморт з скляними кольоровими предметами та сухими квітами на локальному тлі при заданому освітленні	20			20			
Тема 3. Натюрморт з прозорими скляними предметами на тлі стіни при контрастному штучному освітленні.	20			20			
Тема 4. Букет з сухих квітів (графічними олівцями)	4						4
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	60			56			4
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
Усього	60			56			4

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Натюрморти з гіпсовими предметами.

Тема 1. Натюрморт з геометричними фігурами на тлі темних драперій при заданому освітленні (20 год.)

Тональний рисунок. Формат – А2. Графічні матеріали.

Школа конструктивного рисування ґрунтується на послідовності навчання - від простого до складного. Освоєння принципів рисунка найкраще починати з вправ у рисуванні простих просторових форм. Для цієї мети більше підходять геометричні тіла, що мають ясну конструктивну будову. На них легше за все простежити, зрозуміти й засвоїти основи просторової побудови конструкції, перспективного її зображення і закономірностей світлотіні. Увага рисувальника цілком зосереджується на головних елементах грамоти рисування, він не відволікається на розмаїття інших завдань, пов'язаних з рисуванням більш складних форм. Закономірності, зрозумілі й засвоєні при рисуванні простих форм, допомагають потім у вивченні більш складних форм і усвідомленому їхньому зображенні.

Постановка: геометричні предмети (куб, циліндр, призма, конус) розміщуються на тлі темних драперій при заданому освітленні.

Мета: навчитись будувати прості геометричні форми та освоїти їх принципи зображення; навчитись передавати матеріальність гіпсових форм використовуючи різні техніки штриха.

Завдання: опанувати основи компоювання на площині листа найпростіших трьохмірних предметів в заданому просторовому середовищі; прорисувати конструкцію та позначити вузлові пункти з урахуванням лінії горизонту і крапок сходу; дотриматись пропорцій кожного предмету по відношенню один до одного; показати будову об'єктів; графічними засобами лінії та тону показати трьохмірність та просторовість заданих об'єктів; знайти характерні пункти власної тіні і визначити відповідні їм пункти падаючої тіні; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності фігур.

1 етап роботи: композиція в заданому форматі, знаходження крайніх точок предметів.

2 етап роботи: конструктивна побудова натюрмарту з дотриманням пропорцій предметів відносно один одного та відстані між ними

3 етап роботи: робота над тоновими співвідношеннями, проробка тіней власних та падаючих, рефлексів та відблисків.

4 етап роботи: етап узагальнення, використання прийому «від конкретного до загального».

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 2. Натюрморт з геометричними фігурами та предметами побуту на тлі світлих драперій при заданому освітленні. (12 год.)

Конструктивний рисунок. Формат – А2. Графічні матеріали.

Постановка: на тлі світлих драперій розташований гіпсовий куб, на якому стоїть керамічний матовий горщик; поруч стоїть конус та лежить циліндр.

Мета: удосконалити вміння будувати прості геометричні форми; навчитись визначати центр розміщення зображення і знаходити основні крапки вершин кутів з урахуванням масштабу, руху, пропорцій і перспективи при даній точці зору; навчитись розбирати складні предмети побуту на прості геометричні форми; навчитись передавати матеріальність гіпсових форм та матових предметів побуту використовуючи різні техніки штриха; навчитись передавати плановість в рисунку за допомогою контрасту.

Завдання: закомпонувати натюрморт за канонами композиції, прорисувати конструкцію та позначити вузлові пункти з урахуванням лінії горизонту і крапок сходу; дотриматись пропорцій кожного предмету по відношенню один до одного; показати будову об'єктів; графічними засобами лінії та тону показати трьохмірність та просторовість заданих об'єктів; знайти характерні пункти власної тіні і визначити відповідні їм пункти падаючої тіні; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності фігур.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення натюрмарту в заданому форматі.

2 етап роботи: конструктивна побудова натюрмарту з дотриманням пропорцій предметів відносно один одного та відстані між ними.

3 етап роботи: уточнення пропорцій, передача особливостей різних по формі та фактурі предметів; при рисуванні складних предметів, створених поруч з геометричними формами, необхідно проаналізувати всі складові їхні частини й позначити характерні крапки ліній перетинання чи сполучення; тональна проробка форми.

4 етап роботи: узагальнити тональні співвідношення для створення композиційної цілісності.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 3. Натюрморт з гіпсовою розеткою та пом'ятою серветкою при заданому освітленні (12 год.)

Формат – А2. Графічні матеріали.

Постановка: на площині розташований гіпсовий куб, на ньому – гіпсова розетка, поряд – пом'ята серветка, при заданому освітленні.

Мета: сформувати у студентів уміння і навички реалістичного відтворення натюрмарту з гіпсовою розеткою в графічній техніці; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співставляти, порівнювати та вибирати головне; навчити аналізувати та спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; сприяти вихованню смаку через вивчення пропорцій рельєфів

розеток; розвивати окомір і «твердість руки» при малюванні з натури; сприяти розвитку інтересу до класичного мистецтва.

Завдання: закомпонувати за канонами композиції; конструктивно побудувати натюрморт; прослідити вузлові точки при зображенні гіпсової розетки, передати персективні скорочення; досягти матеріальності предметів використовуючи різні техніки штриха; звернути особливу увагу на передачу рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість враховуючи повітряну перспективу.

1 етап роботи: композиція в форматі, знаходження крайніх точок предметів, розміщення та конструктивна побудова натюрморту; промальовування осей симетрії, що виявляються базовою основою при зображенні симетричної розетки, начерки основних елементів рельєфу.

2 етап роботи: конструктивна побудова натюрморту з дотриманням пропорцій предметів відносно один одного та відстані між ними.

3 етап роботи: уточнення пропорцій, передача матеріальності предметів; світло-тіньове вирішення геометричних предметів по відношенню до білої серветки.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 4. Натюрморт з гіпсовими вазами на локальному тлі з фрагментом пом'ятої драперії при заданому освітленні. (16 год.)

Формат – А2. Графічні матеріали.

Постановка: На локальному тлі закріплена пом'ята драперія, на передньому плані стоять декілька гіпсових ваз різних за формою та величиною, задане освітлення допомагає підкреслити форму при передачі об'єму.

Мета: навчитись розбирати складні предмети побуту на прості геометричні форми; навчитись передавати матеріальність гіпсових форм використовуючи різні техніки штриха; навчитись передавати плановість в рисунку за допомогою контрасту; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння.

Завдання: закомпонувати натюрморт за канонами композиції, прорисувати конструкцію та позначити вузлові пункти з урахуванням лінії горизонту і крапок сходу; дотриматись пропорцій кожного предмету по відношенню один до одного; показати будову об'єктів; графічними засобами лінії та тону показати трьохмірність та просторовість заданих об'єктів; знайти характерні пункти власної тіні і визначити відповідні їм пункти падаючої тіні; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності фігур.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення натюрморту в заданому форматі.

2 етап роботи: конструктивна побудова натюрморту з дотриманням пропорцій предметів відносно один одного та відстані між ними. 6 год.

3 етап роботи: уточнення пропорцій, передача особливостей різних по формі та фактурі предметів; моделювання форми враховуючи світло-тіньові співвідношення при рисуванні складних гіпсових ваз необхідно проаналізувати всі складові їхні частини й позначити характерні крапки ліній перетинання чи сполучення.

4 етап роботи: етап узагальнення, використання прийому «від конкретного до загального».

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Змістовний модуль II. Натюрморти на передачу матеріальності предметів

Тема 2. Натюрморт з металевими предметами та склянню кулею на локальному тлі при заданому освітленні. (16 год.)

Формат – А2. Графічні матеріали.

Постановка: на світлому тлі розміщується група металевих предметів, зі склянню кулею на передньому плані, при заданому освітленні.

Мета: навчити передавати матеріальність металевих предметів; навчити передавати плановість в зображенні натюрморту; навчити передавати матеріальність скла, враховуючи досвід малювання гіпсової кулі; навчитись відчувати та передавати матеріальність прозорих та не прозорих предметів за допомогою лінії та тону; виховати культуру подачі та штриха.

Завдання: : вдало закомпонувати в форматі; досягти максимальної матеріальності металевих предметів; звернути особливу увагу на передачу рефлексів, об'єму, плановості.

1 етап роботи: композиція рисунка, знаходження крайніх точок предметів.

2 етап роботи: конструктивна побудова натюрморту, уточнення пропорцій, тональна проробка форми; перехід від узагальнення до деталізації, від великих до малих частин. Звернути увагу на рефлексии, власні та падаючі тіні.

3 етап роботи: етап узагальнення, використання прийому «від конкретного до загального».

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 2. Натюрморт з скляними кольоровими предметами та сухими квітами на локальному тлі при заданому освітленні (20 год.)

Формат – А2. Графічні матеріали.

Постановка: на тлі стіни розміщуються скляні колби, в одній з них знаходяться сухі квіти; задане джерело освітлення допомагає виявити прозорість предметів, відблиски, формує падаючу тінь.

Мета: навчити передавати матеріальність скляних предметів не навантажуючи деталями, які просвічуються крізь скло; навчити бачити скляні предмети в цілому, місцями узагальнюючи та підкреслюючи граничний контраст відблисків та тіні; навчити передавати плановість в зображенні натюрморту; навчити робити відбір при зображенні квітів.

Завдання: закомпонувати за канонами композиції; досягти матеріальності скляних предметів; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість; враховуючи повітряну перспективу передати атмосферу натюрморту не «вирізаючи лінією» предмети з середовища.

1 етап роботи: композиція, знаходження крайніх точок предметів, розміщення та конструктивна побудова натюрморту.

2 етап роботи уточнення пропорцій, тональна проробка форми; перехід від узагальнення до деталізації, від великих до малих частин.

3 етап роботи: Нюанси пластики предметів. Відтворення світлотіньових співвідношень – власні, падаючі тіні та рефлекси.

4 етап роботи: етап узагальнення, прийом «широкого бачення»..

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 3. Натюрморт з прозорими скляними предметами на тлі стіни при контрастному штучному освітленні. (20 год.)

Формат – А2. Графічні матеріали.

Постановка: на тлі стіни розміщуються прозорі скляні предмети (кулі, колби, вази), задане контрастне освітлення допомагає виявити прозорість предметів, відблиски, формує падаючу тінь.

Мета: розвинути вміння передавати матеріальність скляних предметів; навчити працювати над деталями; навчити передавати плановість в зображенні натюрморту; закріпити здобуті знання та вміння зображувати скло, при роботі над попередньою постановкою.

Завдання: закомпонувати за канонами композиції; конструктивно побудувати; досягти матеріальності скляних предметів, прозорості; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість, враховуючи повітряну перспективу.

1 етап роботи: композиція, знаходження крайніх точок предметів, розміщення та конструктивна побудова натюрморту.

2 етап роботи уточнення пропорцій, тональна проробка форми; перехід від узагальнення до деталізації, від великих до малих частин.

3 етап роботи: Нюанси пластики предметів. Відтворення світлотіньових співвідношень – власні, падаючі тіні та рефлекси.

4 етап роботи: етап узагальнення, прийом «широкого бачення».

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	30	30	28	28
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	30	300	28	280
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	-	-	1	5
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Разом		-	330	-	313
Максимальна кількість балів:		330		313	
Розрахунок коефіцієнта:		362:60=5,5		-	
Екзамен:		40		-	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання. Змістовний модуль II. Натюрморти на передачу матеріальності предметів

Тема 4. Букет з сухих квітів (графічними олівцями) (формат А2, графічні матеріали, кількість – 1 шт.)

Першим етапом є знаходження композиційної тонової плями в заданому форматі. Потім на стадій проробки деталей приділяється значна увага силуету квітів, контрасту темного та світлого. Основним завданням студентів є відбір головних квітів на яких робиться тоновий акцент, та другорядних елементів які списуються в загальну масу.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Оригінальність композиції;
2. Композиційна рівновага;
3. Повнота обсягу виконання;
4. Якість виконання;
5. Виявлення творчого підходу.

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

З навчальної дисципліни «Академічний рисунок» навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» не передбачено проведення модульного контролю.

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

У 1 семестрі семестровий контроль з навчальної дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у вигляді виконання практичного завдання на задану тему. Тематика, вимоги та критерії оцінювання семестрового контролю визначаються і затверджуються окремою програмою екзамену.

У 2 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Академічний рисунок» навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» не передбачено.

Критерії оцінювання екзамену	Максимальна кількість балів
Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, виконує рисунок постановки, що відповідає поставленому завданню; зображення гармонійно закомпоноване, конструктивно побудоване і тонально вирішене. Екзаменаційна робота виконана з дотриманням усіх техніко-технологічних правил виконання роботи. Студент досконало володіє розумінням основ композиції, правилами конструктивної будови, демонструє світло-тонове вирішення, охайне та якісне завершення. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> Помилки відсутні	36-40
Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні помилки, виконує рисунок постановки, що відповідає поставленому завданню, але робота не достатньо гармонійно закомпонована, студент припускається несуттєвих техніко-технологічних неточностей, але в цілому робота виконана охайно і на досить якісному рівні. У екзаменаційній роботі практично відсутні помилки. 1. робота не достатньо гармонійно закомпонована.	31-35
Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає помилки, виконує рисунок постановки, що не повністю відповідає поставленому завданню, робота має недоліки у конструктивній побудові, студент допускає певні техніко-технологічні неточності, має дрібні несуттєві недоліки у світло-тональному вирішенні просторового оточення. У цілому робота виглядає охайно і досить якісно. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> 1. недоліки у конструктивній побудові; 2. певні техніко-технологічні неточності; 3. несуттєві недоліки у світло-тональному вирішенні просторового оточення.	26-30
Студент володіє більшою частиною навчального матеріалу, має достатній рівень розвитку умінь та навичок, але не завжди може вдало застосувати їх для відображення постановки, виконує рисунок з похибками у конструктивній побудові та світло-тональному вирішенні	21-25

просторового оточення; допускає певні техніко-технологічні помилки; рисунок виглядає не досить охайно. У роботі можуть бути наявні помилки, що веде до невідповідності враження від роботи. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> 1. невірна конструктивна побудова; 2. похибки у світло-тональному вирішенні; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. недосить охайний вигляд.	
Студент володіє меншою частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що перешкоджає відобразити задум належним чином, виконує рисунок з суттєвими композиційними, конструктивними чи світло-тоновими похибками, допускає техніко-технологічні помилки, що відображаються на якості і зовнішньому вигляді роботи. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> 1. суттєві композиційні похибки; 2. невірна конструктивна побудова; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. формальне світло-тонове вирішення; 5. бракує охайності в роботі.	16-20
Студент володіє незначною частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що не дозволяє виконати завдання, виконує рисунок з грубими формальними чи конструктивними чи світло-тоновими похибками, що принципово спотворюють форму, робота не завершена і створює погане враження, або ж фактично відсутня. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> 1. відсутня композиція; 2. невірна конструктивна побудова; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. формальне світло-тонове вирішення; 5. бракує охайності в роботі.	0-15

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Семестровий контроль навчальної діяльності студента з дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у вигляді обов'язкового перегляду творчих практичних аудиторних та самостійних робіт, виконаних студентом у процесі навчальної діяльності протягом семестру.

При проведенні екзамену студентом виконується практичне завдання на задану тему.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Академічний рисунок	
1 семестр	
разом 60 год., з них: практичні заняття – 60 год.	
Змістовий модуль 1.	
Натюрморти з гіпсовими предметами.	
Практичні заняття	
1. Натюрморт з геометричними фігурами на тлі темних драперій при заданому освітленні.	111 б.
2. Натюрморт з геометричними фігурами та предметами побуту на тлі світлих драперій при заданому освітленні.	66 б.
3. Натюрморт з гіпсовою розеткою та пом'ятою серветкою при заданому освітленні	66 б.
4. Натюрморт з гіпсовими вазами на локальному тлі з фрагментом пом'ятої драперії при заданому освітленні.	88 б.
Разом – 330 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 5,5	
330 балів : 5,5 = 60 б. + 40 б.(екзамен) = 100 б. А за шкалою ECTS	
Екзамен – 40 б.	
Академічний рисунок	
2 семестр	
разом 60 год., з них: практичні заняття – 56 год., самостійна робота – 4 год.	
Змістовий модуль 2.	
Натюрморти на передачу матеріальності предметів	
Практичні заняття	Самостійна робота
1. Натюрморт з металевими предметами та скляною кулею на локальному тлі при заданому освітленні.	1. Букет з сухих квітів (графічними олівцями) (розмір А2, графічні матеріали.)
88 б.	5 б.
2. Натюрморт з скляними кольоровими предметами та сухими квітами на локальному тлі при заданому освітленні	
110 б.	
3. Натюрморт з прозорими скляними предметами на тлі стіни при контрастному штучному освітленні.	
110 б.	
Разом – 310 б.	Разом – 5 б.
Разом – 313 б.	

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету за посиланням: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М.Т. Графика и живопись. Учеб. Пособие / М.Т. Ломоносова. – М., ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6]с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Лумис Э.Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис ; [пер.с англ. А. Куняева]. – М. : Эксмо, 2012. – 208 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 5-ти примірниках).
4. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
6. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ,2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).

Додаткові:

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А. Барщ. – М.: Искусство, 1970. – 164 с.
2. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединституты – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М.: Просвещение, 1995.- 239с.
3. Ратнічін В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. - К.: Вища школа,1977. -90с.
4. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева-М., Высшая школа, 1991.-344с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка./ Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение, 1983. – 240с.
6. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Учебное пособие.- 4-е изд. «Стереотип» / Ю.М.Кирцер – М.: Высшая школа: Издательский центр «Академия», 2001. – 27 с.
7. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К. : ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134 с.